

Sammendrag for kortpresentasjoner:

Randi Myklebust beskriver en flerspråklig elevs mulighet for muntlig deltakelse i et gruppearbeid. Hennes analyser viser at den flerspråklige eleven får en beskjedne rolle i gruppearbeidet, og hennes tilgang på selve innholdet i samtalen er begrenset. Myklebust peker på tre innsatsområder for tilpasning av gruppearbeid som arbeidsmåte: at læreren må mobilisere elevenes læringsfellesskap ved innledningsvis å gjøre sentrale dimensjoner i fagstoffet tilgjengelig på kvalitatitv forskjellige måter, læreren må videre arbeide med de sentrale begrepsstrukturene som det aktuelle fagområdet hviler på, og endelig at elevene må få eksplisitt og eksemplarisk undervisning i muntlighet.

Gunhild Tveit Randen retter oppmerksomhet mot skolens opplæring av flerspråklige elever og mot språksynet som ligger til grunn for denne opplæringen. Med utgangspunkt i Cooks begrep *multikompetanse* argumenterer hun for et bredere perspektiv på flerspråklige elevers kompetanse, der elevenes samlede språkkompetanse verdsettes og legges til grunn for opplæringen.

Guri Bordal Steien ser på hvordan en gruppe voksne flyktninger fra Den demokratiske republikken Kongo opplevde den norskopplæringen de fikk som nyankomne til Norge. Et kjennetegn ved disse personene er at de er svært flerspråklige; de hadde allerede bred erfaring med å lære nye språk da de kom til Norge. Vi har studert et utvalg narrativer der de forteller om sine erfaringer fra norskopplæring, og temaene er kartlegging for kursplassering, lærernes kvalifikasjoner, antall timer per kurs og norskpraksis på arbeidsplass. Narrativene gir et innblikk i disse personenes verden, deres egne behov og refleksjoner rundt norskopplæring for flyktninger. De minner oss på det mangfoldet av opplevelser som finnes blant målgruppen for andrespråkopplæring.

Verónica Pájaro vil sette søkelyset på hva som er tilstrekkelig norskkompetanse for å bli vurdert som ansettbar i en ansettelsesprosess? Etter omstrukturering av den norske turnustjeneste for leger finnes det ikke lenger formelle språklige kompetanser for ansettelse av leger utdannet innenfor EU/EØS området. Det er opptil arbeidsgivere – sykehus og kommune – å sørge for at kandidatene har «tilstrekkelig norskkompetanse for forsvarlig medisinsk praksis». Hvordan tolkes og operasjonaliseres disse vage kravene til språklige kompetanse i ansettelsesprosesser? Hvordan kan kandidatene vise «tilstrekkelig kompetanse» i interaksjon med intervjuere? Analyser av interaksjonelle data vil problematisere hva det vil si å være flytende i norsk og den enspråklige bias i «morsmål-kompetanse.» Presentasjonen baserer seg på en korpus av 147 videoopptak av autentiske jobbintervjuer for turnusleger i Øst-Norge, samt observasjoner under datainnsamlingen og dokumenter produsert i ansettelsesprosessen (CVer, søknader, jobbannonser, etc) og offentlige dokumenter fra aktuelle direktorater og institusjoner.

Anne Skaret vil i sitt innlegg presentere hvordan annerledeshet som tematikk blir utforsket i dyrefortellingen og bildebokklassikeren *Prikken* (1945) av Margret Rey og H.A. Rey. Tilnærmingen er leserorientert og fokuserer på hvilke betydninger et utvalg barnelesere tillegger fortellingen, med tanke på at det er dyrefigurer som taler og handler. Et sentralt spørsmål er om barnas lesemåter ligner på eller skiller seg fra en allegorisk forståelsesmodell, som dominerer i voksnes resepsjon av boka.

Thor Ola Engen tar opp forholdet mellom leseferdigheter, motivasjon og emosjonell støtte og ser på hvordan foreldrestøtte og elevmotivasjon kan påvirke minoritetslevers skoleprestasjoner. Han kontrasterer i innlegget to teoretiske perspektiver, det som er knyttet til begrepet leseengasjement (literacy engagement, John T. Guthrie) og et sosialiseringsteoretisk perspektiv.

Else Ryen tar opp kartlegging for tilrettelegging for andrespråkselever. Tilpasset opplæring er en lovfestet rettighet for alle elever i norsk skole. Elever som ikke har norsk som sitt førstespråk har dessuten rett til særskilt norskopplæring til de har tilstrekkelige kunnskaper til å følge ordinær undervisning. Vurdering av elevenes språklige og faglige ferdigheter er avgjørende for at de skal få et godt undervisningstilbud. Undersøkelser av kartleggingspraksiser i skolen viser imidlertid at kartleggingsverktøy bare måler deler av elevenes kompetanse, og at mange lærere og skoleeiere mangler kompetanse om språk og vurdering av andrespråkselever. I presentasjonen vil jeg fokusere på dette og peke på nødvendigheten av bedre kartleggingspraksiser og økt lærerkompetanse.

Marte Monsen peker på sider ved kartleggingspraksis i den norske skolen, og at kvantifiseringen av elevenes kunnskaper og ferdigheter overskygger andre kilder til kunnskap om elevene. Det kommersielle markedet tilbyr stadig flere tester og kartleggingsverktøy, og når det gjelder prøver som er utarbeidet utenfor offentlig regi, er ofte ikke klart hvilke teorier om lesing de bygger på eller hvilke premisser som ligger til grunn for utarbeidelsen. Med utgangspunkt i testteori tar hun for seg en av skolens kartleggingsprøver, nemlig *Kartleggeren*, og peker på en rekke problematiske sider som berører testens konstruktvaliditet.

Gunhild Tomter Alstad og Anne Marit Vesteraas Danbolt tar for seg temaet gryende litterasitet (emergent literacy) i overgangen fra barnehage til skole. Barnehagelærere og grunnskolelærere står i ulike læringstradisjoner, men det finnes potensial for tettere samarbeid mellom barnehage- og grunnskolelærerutdanningen for 1. – 7. trinn for eksempel i arbeidet med lek, høytlesing og flerspråklighet. På denne måten kan den innholdsmessige kontinuiteten i arbeidet med skriftspråk styrkes i overgangen fra barnehage til skole.

Per Ivar Kvammen tar utgangspunkt i at læring i naturfag handler for en stor del om å beherske naturfagspråket. Hvilke utfordringer står vi overfor med naturfaget i det flerkulturelle klasserommet? Han vil ta for seg noen glimt fra egne erfaringer i voksenopplæring, grunnskole og lærerutdanning. I det siste året er det vokst fram et spennende samarbeid mellom naturfagdidaktikere og språkforskere ved Høgskolen i Innlandet. Sammen deltar de i det store NordForsk-prosjektet «Inclusive science teaching in multilingual classrooms», et internasjonalt treårig samarbeidsprosjekt der HINN samarbeider med Universitetene i Malmö og Utrecht.